

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach,
Právnická fakulta

PRÁVNA VEDA A PRAX V TREŤOM TISÍCROČÍ

Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie

PRÁVNA VEDA A PRAX V TREŤOM TISÍCROČÍ

medzinárodnej vedeckej konferencie

27. – 28. február 2015

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach,
Právnická fakulta, Košice

Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie
PRÁVNA VEDA A PRAX V TREŤOM TISÍCROČÍ

/27. – 28. február 2015/

Programový a vedecký výbor: doc. JUDr. Gabriela Dobrovičová, CSc.
doc. JUDr. Sergej Romža, PhD
JUDr. Ivan Roháč, LL.M., MBA, PhD
doc. JUDr. Julius Kováč, CSc.
JUDr. Martina Rejchová
JUDr. Yana Lengerová, CSc.

Za odbornú a jazykovú stránku príspevkov zodpovedajú autori.
Rukopis neprešiel jazykovou úpravou.

Vydal: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Košice, 2015

OBSAH

HISTÓRIU A TEÓRIA ŠTÁTU A PRÁVA, FILOZOFIU PRÁVA

Бунчук О. Б. Історія українського права у науковій спадщині Івана Франка	8
Гончар Д. В. Методологія дослідження права на правову допомогу	11
Долінська М. С. До питання зародження нотаріату та нотаріального законодавства за часів Древнього Риму	13
Міма І. В. Фактори, що впливають на становлення релігійно-правової традиції	16
Михайліна Т. В. Колізійні норми: проблеми правової природи та структури	18
Настасяк І. Ю. Теоретичні аспекти конвергенції сучасних правових систем світу	21
Постол К. А. Інститути громадянського суспільства як суб'єкти правовідносин	23

ÚSTAVNÉ PRÁVO

Боберська К. Г. Проблеми конституційної дефініції права на зайняття підприємницькою діяльністю	26
Слінько Т. М. Транспарентність влади як запорука демократичного врядування	28
Товолжанська О. В. Інститут дифамції як новітній погляд на захист честі й гідності людини	31
Худик А. М. Правове регулювання публічних фінансів у конституційних соціально-інструментальній демократичній конституційній моделі	32
Юркевич Х. І. Представницький мандат у межах класичних підходів до праворозуміння	35

MEDZINÁRODNÉHO VEREJNÉHO PRÁVA

Андрейченко С. С. Недержавні актори та міжнародна відповідальність: відступ від державно-центристського підходу	38
Melnychuk O. M. Some aspects of the theory of the international legal process	40
Мякота О. В. Міжнародно-правове регулювання потрійних точок стику державного кордону України з кордонами сусідніх держав	43
Fyson Yu. Yu. From defamation of religions to incitement to hatred: evolution of UN approaches	45

Шварцева М. І. Правотворча діяльність Парламентської Асамблеї Ради Європи	48
---	----

MEDZINÁRODNOM SÚKROMNOM PRÁVO

Боршевська Г. Е., Середи А. М. Класифікація норм міжнародних договорів у сфері захисту соціальних прав та інтересів працівників-мігрантів	51
Филиппов А. А. Соглашение о выборе права в международном частном праве Украины и Европейского Союза	53

PRÁVO EURÓPSKEJ ÚNIE

JUDr. Sestrienková Alexandra. Zdravotné postihnuté ako diskriminačný dôvod v kontexte medzinárodného práva, práva EÚ a judikaty SD EÚ	56
Павлова Ю. С. Правова природа Європейського Союзу: проблеми визначення	60

ŽIVOTNÉ, PŮDA, POĽNOHOSPODÁRSKY PRÁVO

Бришов А. І. Кодифікація аграрного законодавства України в умовах інтеграції до Європейського Союзу	63
Жидан О. С. Особливості правової охорони природних болотних комплексів в системі збереження біорізноманіття	65
Муравська М. Л. Боротьба зі шкідливим дисо вод за законодавством України	67
Сидоров Я. О. Правове забезпечення державної підтримки сільського господарства: основні перспективи розвитку	70

OBČIANSKEHO PRÁVA A RIADENIA

Богатчук Д. П. «Зелений» тариф та вимоги щодо «місцевої складової» в сфері альтернативної енергетики в Україні – правові проблеми та пропозиції щодо їх вирішення	73
Валах В. В. Вольовий елемент при цивільному правонаступництві	76
Гетманцев О. В. Межа правового регулювання в сфері цивільного процесу	78
Зеліско А. В. Цивільно-правова характеристика підприємницьких юридичних осіб приватного права	80
Милушева Т. В., Переп'якин Н. В., Кусков А. С. Принцип свободи договору в російській цивільно-правовій доктрині	83

Ruzhytska Ye. O. The right of consumers to proper product quality	86	Сидорчук А. О. Донорство крові та її компоненти у вітчизняній правовій науці	134
Серветник А. Г. Развитие концепции принципа открытости судебного разгляда в современном гражданском процессе Украины	88	Співак М. В. Гармонізація законодавства України в галузі охорони здоров'я до правових норм Європейського Союзу	137
Толкушкіна К. В. Особенности защиты жилищных прав неимущественных и жилищном судочности Украины	91	Степанов І. О. Проблеми адміністративно-правового регулювання правової роботи у закладах та органах охорони здоров'я України	140
Шурин О. А. Зарубіжний досвід врегулювання питання підготовки справи про повнення на роботі у зв'язку із розірванням трудового договору за ініціативи роботодавця до судового розгляду	94	Уляк В. І. Шляхи подальшого реформування Державної фіскальної служби України в контексті євроінтеграційних процесів	142
OBCHODNÉ PRÁVO A RIADENIA		Федотов О. П. Щодо справляння єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон України за проїзд автомобільними дорогами вантажного транспортного засобу перевізника-нерезидента	144
JUDr. Urbáni Rastislav, LL.M. Mareme konkurzného alebo vyrovnacieho konania	97	FINANCIE PRÁVO	
Грaб С. О. Законність та верховенство права як основи принципи господарського судочинства	105	Raritska V. B. Etnist nature of the state as a determinant of authoritative character of tax relations	148
Korotash Yaroslav. Concerning the need of legislative regulation of term «input»	108	Фомченко Ю. О. Фінансовий контроль у бюджетному процесі	150
Подольак С. А. Основні напрямки удосконалення господарського законодавства України в сучасних умовах	110	INFORMÁCIE O PRÁVO	
PRACOVNÉ PRÁVO		Селезнєва О. М. Значення комплексного підходу у дослідженнях сутності інформаційного права	152
Гетьманцева П. Д. Поняття и особенности норм трудового права	113	TRESTNÉ PRÁVO, TRESTNÉ PRÁVO VÝKON	
Одовіченa Я. А. Гражданские работы та інші роботи тимчасового характеру як способ зменшення безробіття	116	Броневська О. М. Виконання Україною зобов'язань у кримінально-правовій сфері за міжнародними договорами, укладеними від імені СРСР	154
SPRÁVNĚHO PRÁVO A RIADENIA		Лісняк С. Г. Кримінологічна характеристика злочинів проти волі, честі та гідності особи (2010 – 2014 роки)	156
Зеленський С. С. Міжнародні стандарти в адміністративно-примусовій діяльності міліції України відносно дітей	119	Ребенко С. М. Щодо кримінально-правової охорони ґрунтового покриття (поверхневого шару) земель в Україні	159
Кубасіко А. В. Напрями зміни діяльності органів внутрішніх справ України в умовах реформування	122	Сметаніна П. В. Соціальні наслідки злочинності і їх вплив на сучасне суспільство	161
Рябеш Т. С., Давренчук О. А. Правові проблеми інформованої згоди пацієнта на медичне втручання із застосуванням нанотехнологій	125	Фішчук В. В. Соціальне підґрунтя злочинності у сфері ПЕК України	164
Мельник В. І. Організація охорони громадського порядку в сільській місцевості	126	TRESTNÉHO RIADENIA; KRIMINALISTIKY	
Мойсей Л. О. Адміністративно-правові аспекти поняття житла в галузях права України	129	JUDr. Martina Řeřichová. Základný cieľ, hlavné formy a druhy kriminalistickej identifikácie	168
Олхovyк Іe. O. Peculiarities of asylum and refugee status in Germany	131	6	

ÚSTAVNÉ PRÁVO

ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ДЕФІНІЦІЇ ПРАВА НА ЗАЙНЯТТЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Боберська К. Г.

старший викладач

ВНЗ Ужгородський національний університет економіки і торгівлі ім. Павла Яковича

Чітке дефінітивне визначення права на зайняття підприємницькою діяльністю сприятиме зміцненню конституційно-правового статусу особи, вдосконаленню механізму його реалізації, а також створенню системи гарантій цього конституційного права, підвищенню взаємної відповідальності держави, її органів, органів місцевого самоврядування, людини і громадянина у сфері виробництва [1, с. 95-99].

Відомішими дослідниками (В.М. Бесаченні, Л.Р. Наливайко, П.П. Шляхтун) право на зайняття підприємницькою діяльністю розглядається як «право людини створювати (заснувати) підприємства, володіти засобами виробництва, самостійно займатися діяльністю з виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг з метою одержання прибутку» [7, с. 184; 8, с.173, 6, с. 88], а відтак ним значно обмежується суб'єктивний склад даного права. Адже їхнє визначення права на зайняття підприємницькою діяльністю наближує останнє до «свободи заснування», що має місце в країнах Європейського Союзу, в тому числі, Західної Європи.

Більш широку дефініцію права на зайняття підприємницькою діяльністю подає О.В. Бігняк. За його словами під правом людини і громадянина на підприємницьку діяльність, слід розуміти «визнану та гарантовану Конституцією та законами України можливість людини і громадянина самостійно, ініціативно, систематично, на власний ризик діяти у сфері виробництва, розподілу, обміну, надання послуг, зайняття торгівлею та використання матеріальних благ з метою одержання прибутку» [3, с. 99].

За своїм змістом – це певні матеріальні блага у сфері виробництва та права на ці блага, а саме: право на їх обмін, розподіл, володіння, користування, розпорядження, одержання прибутку. За формою – це міра або образ, спосіб, форма повсякденки, вираження волі, інтересів, можливостей людини і громадянина у сфері виробництва [2, с. 99; 11, с. 55].

Право людини і громадянина на підприємницьку діяльність – це визнана та гарантована Конституцією та законами України можливість людини і громадянина самостійно, ініціативно, систематично, на власний ризик діяти у сфері виробництва, розподілу, обміну, надання послуг, зайняття торгівлею та використання матеріальних благ з метою одержання прибутку [11, с. 55].

Конституційне право на підприємницьку діяльність С.В. Бігняк розглядає як стверджене Конституцією України право людини і громадянина на безпосередню або опосередковану, самостійну, ініціативну, систематичну, на власний ризик діяльність, спрямовану на досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [10].

У визначенні права на зайняття підприємницькою діяльністю дослідниками О.В. Бігняком, С.В. Бігняком, Ю.М. Фроловим останнє класифікується як право людини та як право громадянина, звертаючи увагу на те, що нормативно-правовими підгрупами змісту дефініції виступають Конституція України та Господарський кодекс України.

В працях І.В. Кучеренка право на зайняття підприємницькою діяльністю визначається як «конституційне право фізичних осіб на здійснення підприємницької діяльності, не забороненої законом [12]. При цьому ним не враховується той факт, що підприємництвом в

Україні займаються не тільки фізичні особи, зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності, а також юридичні особи.

Право на підприємницьку діяльність людини і громадянина в Україні, на думку О.В. Гончаренко, це закріплена та забезпечена Конституцією та законами України можливість людини і громадянина як незалежного суб'єкта економічних відносин самостійно, ініціативно, систематично, на власний ризик здійснювати господарювання з метою досягнення економічних і соціальних результатів та отримання прибутку [4, с. 174].

В Популярній юридичній енциклопедії подається визначення права на зайняття підприємницькою діяльністю як «гарантованої державою можливості зайняття самостійною, ініціативною, на власний ризик діяльністю з виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг з метою одержання прибутку» [9, с. 382], підкреслюється його економічну сторону і мету.

Відоміший дослідник В.М. Бесаченні вводить поняття «права на економічну діяльність» як альтернативний варіант права на зайняття підприємницькою діяльністю, що передбачає вільне використання людиною своїх можливостей і майна для підприємницької та іншої не забороненої законом економічної діяльності. У поєднанні з правом приватної власності така свобода підприємництва виступає як правова база ринкової економіки, що виключає монополію держави на організацію господарського життя [6, с. 88].

За переконаннями російських вчених М.В.Баглая, Ю.І.Лейбо, Л.М.Ентіна з правом приватної власності нерозривно пов'язана свобода (право) підприємницької діяльності [5, с. 87].

Право на зайняття підприємницькою діяльністю включає низку конкретних прав, що забезпечують можливість починати й провадити підприємницьку діяльність. Зокрема, це: право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності, право створювати підприємства під свій ризик і відповідальність, вільно вступати в договори з іншими підприємцями, здобувати й розпоряджатися власністю, утворювати різні об'єднання з іншими підприємцями, у тому числі зарубіжними, відкривати рахунки в банках, відкривати і закривати свої підприємства і т.д.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що право на зайняття підприємницькою діяльністю – це закріплене Конституцією України право займатися самостійною, ініціативною, систематичною, на власний ризик господарською (економічною) діяльністю, яка не заборонена законом, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Література:

1. Бесаченні О. Конституційне право людини і громадянина на підприємницьку діяльність / О.Бесаченні // Підприємство, господарство і право. – 2007. – № 7. – С. 95-99.
2. Бігняк О. Поняття права на підприємницьку діяльність / О. Бігняк // Підприємство, господарство і право. – 2006. – № 2. – С. 99-103.
3. Бігняк О. Свобода підприємництва та її обмеження / О. Бігняк // Підприємство, господарство і право. – 2006. – № 5. – С. 53-56.
4. Гончаренко О. М. Права людини в Україні, навч. посіб. / О.М. Гончаренко – К.: Знання, 2008. – 207 с.
5. Конституційне право зарубіжних стран / Под общей редакцией члена-корр. РАН проф. М.В.Баглая, доктора тор. наук, проф. Ю.И.Лейбо и доктора тор. наук, проф. Л.М.Энтіна. – М.: Издательство НОРМА, 2000. – 832 с.
6. Конституційне (державне) право зарубіжних країн. Навч. посіб. / В.М. Бесаченні, О.В. Філонов, В.М. Субботін, С.М. Пашков; За ред. В.М. Бесаченного. – К.: Знання, 2007. – 467 с.
7. Конституційне право України, підручник для студентів вузів / П. П. Шляхтун. – К.: Освіта України, 2010. – 592 с.

8. Панащенко Л. Р. Термодинамічний зв'язок з конституційним правом // Панащенко, М. В. Вибір : Указ. : Л. Р. Панащенко, М. В. Вибір. – К. : Хімік-Тек Прес, 2013. – 408 с.
9. Панащенко Л. Р. Термодинамічний зв'язок з конституційним правом // Панащенко, М. В. Вибір : Указ. : Л. Р. Панащенко, М. В. Вибір. – К. : Хімік-Тек Прес, 2013. – 408 с.
10. Рівняння С. В. Зв'язок між конституційним правом людини і правом людини на підприємницьку діяльність. Автореф. дис. канд. юрид. наук. – К. : 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libart.org.ua/082vnpd.pdf>. – Львів : Європа, 2008.
11. Фролов Ю. Право людини і громадянина на підприємницьку діяльність в Україні: конституційно-правовий аспект // Ю. Фролов // Виступи Міністерства юстиції України. – 2003. – С. 51-61.
12. Юридична енциклопедія. В 6 т. / Редкол. Ю. С. Шемчученко (голова редкол.) та ін. – К. : 1998. – Т. 3. – 2002. – 720 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyber.com.ua/online/view/125758/1/2>. – Львів : Європа.

**ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ВЛАДИ
ЯК ЗАПОРУКА ЛЕГІТИМНОСТІ ВЛАДИ**

Савицька Т. М.

кандидат юридичних наук, доцент
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
в Харкові, Україна

Питання прозорості і відкритості влади, її публічності, відповідності громадськості є нагальною потребою для української держави та є важливим елементом демократичності держави. Відкритість влади є одним з основних принципів демократичної держави. Відкритість влади означає, що діяльність влади повинна бути відкритою для громадян. Це означає, що громадяни повинні мати доступ до інформації, яку збирає влада, і мати можливість впливати на прийняття рішень владою. Відкритість влади є важливим елементом демократичної держави, оскільки вона дозволяє громадянам контролювати діяльність влади та впливати на прийняття рішень владою. Відкритість влади є одним з основних принципів демократичної держави. Відкритість влади означає, що діяльність влади повинна бути відкритою для громадян. Це означає, що громадяни повинні мати доступ до інформації, яку збирає влада, і мати можливість впливати на прийняття рішень владою. Відкритість влади є важливим елементом демократичної держави, оскільки вона дозволяє громадянам контролювати діяльність влади та впливати на прийняття рішень владою.